

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 9

Tilleggsspørsmålnr.

Emne:

Oppskr. av:

(adresse):

Fylke:

Herad:

Bygdelag:

Gard:

G.nr. 31

Br.nr. 4.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Ja, dersom ein vinn på det. Men skort på arbeidshjelp gjer også at dette arbeidet ligg på og dreg ut i lengda. Det er no ikkje lenger "rekar som arvist for. Men der siste heimskrigen var låvva no. ko på same bruk.
2. Det er noko ginsv. Er det "lævopelling" som me seier her i lengda. det gjer, er det som vanleg litt fôr og etter "kikkjesmås" (kikkjesmås). Er det "derimot lævokjer ving kan det gjerast både ein seimann-jamsoktid og ein haustskv. Lævopelling om haustskv gjer her i lengdeme ask. Lævet av ask vert peten (plukke) ut for eit av stiv og grein. Ein har sterke stiv- re og mindre krøkar av fur, som ein kiggjer greinene med såpass, og ein for lævet av. Er det så store greinar, at ein ikkje greier å kiggja det med, blir ein greinene så lævet det er pådlegg å peten (plukke) lævet med. Men denne lævopelling kan og no seija, det

2
i slutt med. Folk rekk ikkje von
på mykje ni men lite arbeidshjelp.

I mine yngre år, for sålang 50 år
sidan sag eg, at eldre folk då
steundam rispa laiv av ask og
kan heuda steundam av raiv.

Lovre rispa laiv var helst
mykje til geitefôr um vintre.

3. Til sea slags fæving som er
nemt under jkt. 2 mykje ein
ikkje anna reedkap ein ein sterk
krok som for nemt. Disse krokane
stunde vera opp til 4-5 m. laage.

Står det dermet var anna fæving
krükte ein jaumast utan ein sterk
sigd eller fævokur. Frøitan
at eg i mine yngre år sag jaum-
te folk rispa askelaiv, lovre
og set, dei rispar laiv av
aliv med haud. Alivlaiv
var mykje til grisenat. Dei
slo heit vata, (hestkølande) i
ei bötta under var alivlaiv
i rinde ut i lett myje, slik
stod det, kel det var passe varmt
å gjeva grisen. (Ja dette var
vel litt utantevemet) Eg kan
ikkje minnst at ein hadde no-
ko på hauda kel vera under
resping.

4. Föt tok ein ofte laiv av
for ein lovre med. Sällis var
ein slivde ask og raiv um
hausten. Ein laiv då gje-

me litt kvist ^{II} saman med lauvek.
 Greinet av ask og rogn som slik
 vart høgd med ein hausten og
 lauvek sette av, reitt aetid
skavast firt jo, sees vart
 borken so teir at dyri ikkje vel-
 de eta skavet. -

"Skjelle" eller skjelletra har og
 ikkje høgt pr. Her i bygderne
 (ja heier Tusa prestegjed) sejer
 me å stjoa, s. d. å stjoa ask-
 -raim - hegg - alen og fiddels
 selja. Her gammalt er det mek-
 ke van for det heide stjoast,
 friv og ikkje det var nokon norm
 for, men og sjonest hegga, "at
 ei skjedan stjoa" her, som
 var grammat ein ein veltoksen
 manns arm, og då vart stjo-
 unga tilfird anlag (eller smitt)
 ei menneskelig fin marka.

No er sovist og kvan sja, stjo-
 ung heiel stult i bygda her.

5. Var det lauv ein pete" av
 ask og raim (eller ripsa av
 alen) brukte ein ofte lauv-
 kjipa, som me sa her i bygden.
 Det var store kjipor som var
 peren og laga til otte ferik.
 Gelles brukte ein både å
 fjerka (ask- og raim lauv) på
 de på kabben og i hesjar. Ein
 brukte ikkje bers hesjar til
 dette, men nyttja vanelige

8218

4
Skoghejar. Var det dermed
sånkjør eller knippelær?
Som jeg segger her i leysdane,
var det oftest den reiste på enden
med rotunden med og sette opp
attmed ei tåva ein stov eller litt
sånne, dersom været var bra.

Slik kjende det stå ein uke
dagar og var så kjende eller
på "böratag" (korettag) hvor
her i lödn og lagt opp på
skrekke" (lævskrekke) i lödn
"Hes tårka dei godt og nokon
annen tårka är der og
ikkje sett eller loygt uttala
her i leysdane.

6. Jeg kan her vise til det som er
sagt ovenfor under pkt. 5, kordis
en lampa lævst og knippelær
lævst" her.

7. Det var ikke lævst både i jern
mark og i stovmark i gamle dager,
i det siste helst kom på
jernmark og nok en del som for
nemot svært stoff med
all lævsting. Stovst
arbeidsfordeling mellom kar
og kvinner har og ikkje loygt
ann - det dyest at både
med lævsting - knippelær
ing" "lævsting og kordis

8. Om jern lævst var oppbe-
ret på her, viser jeg til det
som er sagt under pkt. 5. Det

2159

var sötleg mjölkokyr som pekade
 askelav. det var leende för som-
 leg godt för. "Krippelav" var
 ett ofta gjordt ägg "som pekade".
 ("Gjort ägg" är skitar, köror og
 "kalvar og kyr som ikkje kan
 peke kalv) Det ofta dei pekke
 lav for degen, var avhenging
 av det mykje lav ein leide.
 (Eg har kanskje gleymt nemne
 at dei "Krippelav" nyttja ein
 bade ask, ravn, selje, hegg, halle,
 bjørk, ja enda til older når
 det var tungt renningar.)

9. Sjå pkt. 8.

10. "Kremelav" var det mykje ikkje
 byr så lite til griseføt og det
 var rekna for et godt foret
 tenk at det var alen å rispe
 til griseføt. Lavet var heuta
 i kjøper. Et er dette liick
slutt, såvidt eg veit

11. Fallestaving har og ikkje loyrt
 anten. Drimot har og iver med
 på ein utskipning på gæden
 Tambre i Hålanddal herad, her
 i fjellet der det på gammalt var
 vden pållis, at i ein og same
 vedteig (lavved) ikke det sine
 kricket "skavden" og det andre
 kricket den andre lavveden.
 "Skavden" var såvidt og
 "hegsar; Ask, hegg, ravn.

12.-13.-14.-og 15: Sjå kona som er sagt
under pkt. 11.

13.

1. Eg kan ikkje men jisson
sejja, at eg har liøijt antala
at laiv sam vart rakka
saman ite på bakken
vart rignfa tei for. Det kan
kanskje vera, at var det reint
askelavio var det rakka saman
firt og rignfa sam geilefot
am reutane. —

Ei annor sak er, at her
vart rignfa reijbje rakelavio
den dag idag som under
"briddla" (stio - stioj) under
saci og gris, eller tei sette
sett ein laiv av acc slaps
for, var det elles re firt.

Eg har heller ikkje liøijt
am eller sett, at rakelavio
vart rignfa sam riodfor-
selle ikkje no under
siste beemskogen.

6/11-1948.